

BESPREKING

Waalse tegenhanger

Terwijl dit speciaal vleermuizennummer van Zoogdier bij u op schoot ligt is langs Waalse zijde eveneens een themanummer met de onderzoeksresultaten van recent vleermuizenonderzoek in Franstalig België verschenen. Veel van het onderzoek gebeurde aan de Universiteit van Luik en de universitaire faculteit voor landbouwwetenschappen te Gembloux. De resultaten werden in een populair-wetenschappelijke vorm gepubliceerd in een 36 pagina's dik 'Dossier Chauves-souris',

een speciaal nummer van Parcs & Réserves van de natuurvereniging Ardenne et Gaume. Op één enkele uitzondering na - die niet toevallig over de twist-appel Brussel gaat - vullen beide themanummers elkaar goed aan.

Tot de belangrijke onderwerpen behoort de actualisatie van de soortenlijst van de Belgische vleermuizen op basis van de recente vondsten van enkele uitzonderlijke soorten. Daartoe behoren ook de kleine en de grote hoefijzerneus waarvan de

bescherming uiterst moeilijk ligt vanwege de voortschrijdende kwantitatieve en kwalitatieve achteruitgang van het soorttypisch habitat. Problemen zijn er ook met de grootoorvleermuizen, wat blijkt uit de resultaten van een doctoraatsonderzoek.

Meer nog dan in Vlaanderen spelen ook bossen in Wallonië voor vleermuizen een belangrijke rol. Een samenvatting van de biologie van bosbewonende soorten moet dat ondersteunen. Voorts wordt ook ingegaan op het 'Natura 2000-concept' dat naar een ecologisch netwerk van bijzondere habitats onder meer voor bedreigde vleermuissoorten streeft, hetgeen na een algemene toelichting aan de hand van een concreet voorbeeld in het Brussels Hoofdstedelijk gewest wordt geïllustreerd. Het geheel wordt afgerond met een standpunt inzake hondsdoelheid bij vleermuizen.

Het themanummer is te bestellen tegen betaling van 180 Bfr. op rekeningnummer 000-0169593-37 t.n.v. Ardenne et Gaume, p/a Charles Verstraeten, rue des Croisiers 8/2, 5000 Namur. Meer informatie kan je opvragen via e-mail charles.verstraeten@skynet.be.

Dirk Criel

Alle vleermuissoorten

Eindelijk is het er. Niettegenstaande de vele vleermuisboeken ontbrak tot nog toe een Nederlandstalig werk omtrent alle vleermuissoorten van Europa. Deze is er nu, met de Azoren, de Canarische Eilanden en Cyprus als toemaatje. De gids is een vertaling en grondige bewerking van de tweede herziene druk van 'Die Fledermäuse Europas' van Wilfried Schober en Eckard Grimmberger. Dat werk mag op naam geschreven worden van Peter Lina - één van de beste vleermuiskenneren in

Europa. Hij besteedde uiteraard veel extra aandacht aan de vleermuizen in België en Nederland. Naast een algemeen deel over de biologie van en het onderzoek naar vleermuizen, bevat het merendeel van de gids vrij gedetailleerde informatie omtrent alle vleermuissoorten die in Europa en op de hiervoor genoemde eilanden voorkomen. Tegelijk ging veel aandacht naar de determinatietabellen, die met duidelijke tekeningen en foto's zijn geïllustreerd.

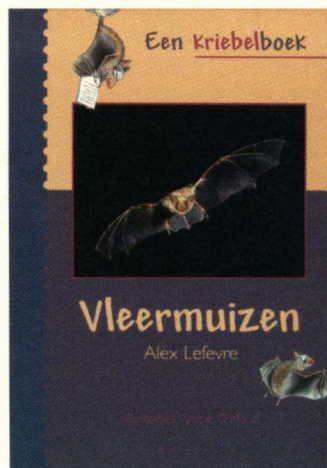
Alex Lefevre

Schöber, W. & E. Grimmberger (vertaald en bewerkt door P.H.C. Lina), 2001. Gids van de vleermuizen van Europa, Azoren en Canarische Eilanden. Tiron/Baarn. ISBN 90 5210 361 5. Prijs: BEF 950 - Fl 59,90 (te verkrijgen bij de VZZ en in de groene winkels aan verminderde ledenprijs).

Zomerkolonies van vleermuizen in Vlaanderen

Over een periode van vijf jaar (1995-1999) werd een onderzoek uitgevoerd naar het voorkomen van zomerverblijfplaatsen van vleermuizen in Vlaanderen. Hierbij werd informatie verzameld over het voorkomen van zo'n zeventien vleermuissoorten in België. Uit de vergelijking met historische gegevens kwamen alarmerende vaststellingen voort: van slechts zeven soorten werden kolonies teruggevonden en van veel soorten zijn slechts enkele zomerkolonies bekend.

De resultaten van het onderzoek zijn terug te vinden in de brochure 'Zomerkolonies van vleermuizen in Vlaanderen' die voor 100 BF kan worden besteld bij de Vleermuizenwerkgroep van Natuurpunt v.z.w., Kon. St. Mariastraat 105 te 1000 Brussel (tel. 02/245.43.00).

Kriebelen

'Vleermuizen' is het derde kriebelboek - een reeks van informatieve natuurboeken voor kinderen. In het boek wordt elke mythe rond vleermuizen ontkracht. Vleermuizen vliegen dus niet noodzakelijk in je haar maar zijn uitstekende insectenverdelgers wiens echolokatiesysteem in de toekomst wel eens blinden behulpzaam zou kunnen zijn. Lefevre legt het verschil uit tussen micro- en macrovleermuizen en vertelt over hun leeftijd, maten, vormen en kleuren evenals over rare soorten en merkwaardige gedragingen. Hij verklaart hoe ze zo lang ondersteboven kunnen hangen zonder dat hun het bloed naar het hoofd stijgt en hoe ze kunnen 'zien' met hun oren. Tussendoor publiceert hij fragmentjes uit het leven van een moedervleermuis en achteraf lanceert hij leuke spelletjes die kinderen eventjes in vleermuizen doen veranderen. Het bevat dus alle ingrediënten van een beleavingsboek dat zeker naast de (populair) wetenschappelijke werken over vleermuizen in de bibliotheek mag - neen moet - prijken.

Rita van de Voorde

Lefevre, A., 2001. Een kriebelboek: vleermuizen. Uitgeverij Clavis/Hasselt. ISBN 90 6822 777 7. Prijs: BEF 595 - Fl 32,5.

Handboek

Omwillen van de vele nieuwe inzichten was de *Bat Workers' Manual* - na zijn verschijnen in 1987 - aan een herziene editie toe. Niettegenstaande de tweede editie al enige tijd verkrijgbaar is, is het handboek bij ons nog maar weinig bekend geraakt. Nochtans is het een richtinggevend werk voor al wie met vleermuisonderzoek en -bescherming aan de slag wil, want het verschaft inzicht in talloze aspecten dienaangaande. Daarbij wordt niet alleen ruim aandacht besteed aan uiteenlopende onderzoek- en monitoringstechnieken en een veelheid aan beschermingsmaatregelen, maar evenzeer aan alledaagse zaken zoals veiligheids- en gezondheidsmaatregelen - thema's waaraan bij ons dikwijls wordt voorbijgegaan. Onder de meer algemene onderwerpen vallen ook de organisatie van een vleermuiswerkgroep en de omgang met buitenstaanders of hoe je problemen met vleermuizen in huizen aanpakt. Niettegenstaande dat de handleiding hoofdzakelijk is geschreven voor Engelse onderzoekers en enkele specifieke onderwerpen zoals de Britse wetgeving beschrijft, blijft het voor ons continentalen een uitermate handig en inspirerend naslagwerk, dat alle elementen in verband met vleermuisonderzoek en -bescherming op een rijtje zet.

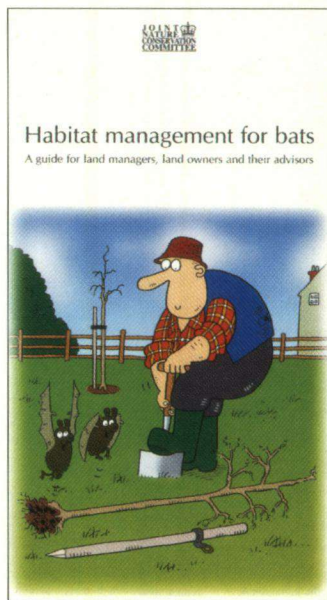
Alex Lefevre & Dirk Criel

Mitchell-Jones, A.J. & A.P. McLeish, 1999. *Bat Workers' Manual*. Joint Nature Conservation Committee/Peterborough. ISBN 1 86107 462 X. Prijs: £20

lijke wijze de voor vleermuizen essentiële landschaps- en habitatelementen. Uitgaande van een aantal vaststellingen wordt aangegeven hoe natuur- en landschapsontwikkeling in functie van vleermuizen kan worden gestuurd. Dat gebeurt op een beknopte en naar mijn gevoel iets te oppervlakkige wijze, waardoor een doorgewinterde vleermuisbeschermers enigszins onbevredigd blijft. Als introductie is het echter best geschikt en aanmoedigend. Voor landschapsplanners en -beheerders is het alvast een verhelderende kennismaking met habitatbescherming, die hopelijk aanzet tot een meer diepgaande en ecologische georiënteerde planvorming en beheersinvulling.

Dirk Criel

A.C. Entwistle, S. Harris, A.M. Hutson, P.A. Racey, A. Walsh, S.D. Gibson, I. Hepburn, & J. Johnston,

2001. *Habitat management for bats*. Joint Nature Conservation Committee/Peterborough. ISBN 1 86107 528 6. Prijs: £15

Habitatbeheer

Vleermuisbescherming begint bij het behoud, het herstel en de verbetering van het habitat. Dat is ook de boodschap die door dit boekje aangedragen wordt. Het werk behandelt op toegankelijke en overzichtelijke